

Засновники Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горвий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна.
Бюлетень підготували В. Бондаренко, Н. Вітушко, Т. Гранчак, Ю. Половинчак, А. Потіха, Н. Тарасенко. *Адреса редакції:* НБУВ, пр-т 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044)524-25-48, (044)525-61-03. E-mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.html. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

№ 38
(2 червня 2009 р.)

ЗМІСТ:

У ЦЕНТРИ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	6
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	23
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	30
ПОЛІТИКА	33
ЕКОНОМІКА.....	36

КИЇВ 2009

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Повернення „широкої коаліції”?

Відповідно до інформації ЗМІ, Прем'єр Ю. Тимошенко і лідер Партії регіонів В. Янукович попередньо погодили проект “Великого договору”, який передбачає створення широкої коаліції, а також текст нової Конституції.

Як повідомляють джерела ЗМІ, це сталося в суботу, 30 травня, коли Ю. Тимошенко і В. Янукович провели чергові переговори щодо створення широкої коаліції.

В останній редакції проект “Великого договору” передбачає спільні дії БЮТ і Партії регіонів до 2024 р., у тому числі участь у парламентських виборах єдиним блоком.

Проектом нової Конституції передбачається обрання Президента в парламенті та пролонгація повноважень нинішньої Верховної Ради до 2014 р.

Як звертає увагу видання „Газета”, через те, що переговори Ю. Тимошенко і В. Януковича проходили в обстановці повної секретності, їх однопартійці не демонструють обізнаності.

Член фракції БЮТ А. Шкіль відмовився повірити в угоду про спільні дії з „регіоналами”. „Якщо і буде коаліція, то тільки за участю чотирьох політичних сил”, – заявив він і став пояснювати, що переговори між БЮТ, ПР, НУ – НС і комуністами ведуться тільки щодо голосування по урядовому антикризовому пакету законів, представленому Прем'єр-міністром у травні.

Представники ПР теж спростували повідомлення про „конституційну змову”. „Це лише припущення окремих політиків, експертів і журналістів. Особисто я сумніваюся, що напередодні президентських виборів можливий союз із БЮТ”, – заявив депутат Верховної Ради Ю. Мірошніченко.

Проте він підтвердив, що в цілому його партія виступає за вибори Президента парламентом і що коаліцію з БЮТ обговорюють у кулуарах. „Але В. Янукович ще минулого тижня говорив, що в Україні ще немає довіри Верховній Раді, тому про зміну форми правління говорити рано”, – підкреслив депутат.

З різкою критикою імовірної „широкої коаліції” виступили представники Громадського руху В. Кириленка “За Україну!”.

“Розтоптавши довіру виборців, політико-бізнесові клани на чолі з Януковичем і Тимошенко вступили в змову, мета якої – позбавити український народ будь-якого впливу на ситуацію у власній країні, а саму Україну знову повернути до становища московської провінції”, – заявляє рух.

“Тимошенко і Янукович під патронатом своїх кремлівських кураторів прагнуть відмінити всенародні вибори Президента. За їх задумом, Президента обиратиме Верховна Рада, і цим Президентом стане Віктор Янукович”, –

попереджає “За Україну!”.

За словами представників руху, “в обмін на це Ю. Тимошенко залишиться Прем’єром, замінивши останніх кваліфікованих і патріотичних міністрів на представників Партії регіонів”.

“Щоб пом’якшити обурення власних виборців, БЮТ і Партія регіонів прагнуть шляхом торгівлі посадами втягнути в новоявлену коаліцію треті фракції, які служитимуть прикриттям змові і створюватимуть враження “об’єднання заради стабільності”, – попереджає рух.

За його словами, “щоб уникнути відповідальності перед громадянами, БЮТ і Партія регіонів хочуть позбавити український народ права обирати не тільки Президента, але і парламент, і місцеві органи влади, відклавши парламентські і місцеві вибори на 2014 р.”.

Президент України В. Ющенко не виключив, що у вівторок, 2 червня, у Верховній Раді буде оголошено про створення коаліції Партії регіонів та БЮТ. Про це він сказав в інтерв’ю українським журналістам у Ватикані.

„Я не виключаю того, що завтра всі таємні перемовини, консультації, у тому числі в інших державах, все ж таки приведуть до того, що ця коаліція буде створена, створена публічно – і виявляться ті стосунки, які коментувалися тривалий час як закулісні або багато разів від них відхрещувалася то одна, то інша сторона”, – сказав В. Ющенко, додавши, що йому відомо про консультації, які наразі активно проводяться, та створення „надсекретної групи”, яка розробила об’єднання зазначених двох політичних сил.

Водночас В. Ющенко підкреслив: як главу держави його цікавить у цій ситуації тільки одна річ – коаліція у ВР повинна будуватися на правових засадах, які сформульовані в Конституції України. Президент наголосив: предметом коаліції має стати не те, як розподілити серед двох персон „місію і статус наперед на 15 років” – натомість має йтися про те, як долучитися до формування європейської незалежної демократичної України. „На мій погляд, це складне, я сказав би, утопічне завдання для цих людей”, – зазначив він.

Глава держави також зазначив, що певні відомі йому результати перемовин, так само як думка експертів, свідчать – вочевидь об’єднання ПР та БЮТ можливе лише тоді, коли предметом їхніх гарантій та домовленостей буде ревізія Конституції, а предметом цієї ревізії є питання про вибори Президента в парламенті. „Якщо насправді це відбувається, на мій погляд, це є по суті зрада демократичних цінностей, проголошення антиєвропейського недемократичного курсу країни. Це серйозна зміна внутрішньої політики і зовнішнього вектору. Іншими словами, це можна буде назвати як конституційний переворот”, – сказав В. Ющенко.

За словами Президента, йому відомо про направлення до ВР відповідного закритого документа, який може містити ініціативу щодо створення коаліції. „Чекати довго не доведеться, і суспільство вже за кілька годин може бути про це поінформовано”, – сказав глава держави. *(Офіційне інтернет-представництво*

Президента України (www.president.gov.ua). – 2009. – 1.06; Газета (gzt.ru), Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2009. –31.05–1.06).

Відбулася аудієнція Президента України в Папи Римського Бенедикта XVI

У рамках офіційного візиту до Ватикану відбулася аудієнція Президента України В. Ющенка в Папи Римського Бенедикта XVI.

Після завершення аудієнції розпочалася зустріч глави Української держави з Державним секретарем Ватикану кардиналом Т. Бертоне. Під час зустрічі було обговорено двосторонні відносини України та Ватикану.

Як підкреслив В. Ющенко, Українська держава високо цінує рівень довіри та відкритості, притаманний відносинам між Україною та Ватиканом, і готова й надалі докладати максимальних зусиль заради збереження цієї позитивної атмосфери у відносинах.

Він відзначив, між Україною та Апостольською столицею існують сталі зв'язки, нагадавши, що в березні цього року виповнилося 90 років заснуванню дипломатичної місії Української Народної Республіки при Святому Престолі.

В. Ющенко та Т. Бертоне також порушили тему європейської інтеграції України. Курс України на європейську інтеграцію залишається незмінним і є одним із пріоритетів зовнішньої політики Української держави. Президент зауважив при цьому, що в Україні високо цінують підтримку Ватикану на цьому напрямі, висловивши сподівання, що Святий Престол й надалі залишатиметься нашим щирим союзником у цій справі. „Християнський вимір національної ідентичності українців нерозривно пов'язаний з усвідомленням нашої приналежності до європейського цивілізаційного простору”, – зазначив глава Української держави.

Окремої уваги на зустрічі було приділено співпраці України з Ватиканом у рамках міжнародних організацій.

Президент України під час зустрічі також висловив вдячність за постійну підтримку Ватиканом ініціатив Української держави щодо міжнародного визнання Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

На зустрічі також було позитивно відзначено активізацію двосторонньої співпраці з Ватиканом у культурно-гуманітарній сфері.

Президент України В. Ющенко розцінює свій офіційний візит до Ватикану як надзвичайно важливий у контексті зміцнення відносин двох держав. „Це був перший офіційний візит в історії наших двосторонніх зв'язків, тому він є важливим, історичним”, – сказав він в інтерв'ю українським журналістам.

Президент підкреслив, що під час аудієнції у Папи Римського Бенедикта XVI значної уваги було приділено темі міжконфесійного та міжрелігійного діалогу. На переконання В. Ющенка, Україна наразі може служити прикладом рівного

ставлення до всіх церков і конфесій. „Мені приємно відзначити, що Україна, якщо говорити про міжконфесійні відносини, є гарним прикладом того, як у рамках однієї держави уживається багато конфесій. Сьогодні ми демонструємо гарний приклад у Європі толерантного ставлення до віри кожної людини”, – сказав він. „У цьому сенсі наша розмова з Його Святістю Бенедиктом XVI якраз і фокусувалася на темі християнської єдності, християнського порозуміння, зокрема толерантних міжконфесійних відносин”, – зазначив Президент.

За словами Президента, важливою темою, яку він порушив під час розмови з Папою Римським, було створення в Україні єдиної помісної православної церкви. „Єдина помісна православна церква в Україні – це та бажана ціль, до якої сьогодні йдуть і багато віруючих, і духовенство всіх провідних православних конфесій”, – зазначив В. Ющенко.

Співрозмовники також обговорили європейські устремління України та „важливу місію, яку відіграє в цьому процесі Ватикан, його політика”. Глава держави відзначив, що необхідність зміцнення і активізації зв’язків України з Ватиканом пояснюється також тим, що близько 6 млн наших співвітчизників належать до Греко-католицької та Римо-католицької церков. „Ми в цілому йдемо в церковному діалозі, діалозі між державою та церквою гарним динамічним кроком”, – сказав він.

Також Президент висловив подяку Його Святості за підтримку в темі Голодомору 1932–1933 рр., за солідарність, виявлену Ватиканом до народу України під час відзначення 75-х роковин цієї трагедії. (Папа Римський Бенедикт XVI 23 листопада, у День вшанування пам’яті жертв Голодомору виголосив звернення українською мовою). „Слід відзначити, що і в політиці Святого Престолу, і Папи Бенедикта XVI тема Голодомору пов’язана з історією найбільших гуманітарних катастроф людства... Ми зробили багато прогресу в цьому діалозі, відчували багато спільних поглядів, позицій з цих та інших питань”, – сказав В. Ющенко.

За словами Президента, він також подякував Понтифіку за різні соціальні проекти, які католицька церква здійснює в Україні. В. Ющенко окремо повідомив, що під час зустрічі з Державним секретарем Ватикану Т. Бертоне йшлося про продовження вивчення документів із секретного архіву Ватикану. Президент вважає, що сьогодні слід продовжувати цю роботу, зокрема, студентами Львівського католицького університету та Києво-Могилянської академії. „Ми відкриємо ще не одну сторінку нашої історії”, – сказав він, зокрема, зазначивши – у грандіозному архівному зібранні Ватикану знайдені унікальні документи, що стосуються дипломатичної діяльності УНР, а також лист Гетьмана Правобережного козацтва Андрія Могили до Папи Римського Інокентія XII, датований 1684 р.

Президент запросив Понтифіка відвідати Україну з офіційним візитом. В. Ющенко нагадав, що візит в Україну його попередника – Папи Римського Іоанна Павла II був для України знаковим. „У цілому надзвичайно важливо, що

Україна на найвищому рівні підтримує як міждержавний діалог з Ватиканом, так і діалог у сфері духовної політики. Такого роду візити завжди знакові і працюють на багато років наперед”, – сказав В. Ющенко (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*. – 2009. – 1.06).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

А. Потіха, наук. співроб.

Заміна керівництва в НСНУ: початок відродження?

16 травня відбулося засідання Політради “Народного союзу „Наша Україна”, в якому взяв участь лідер партії Президент України В. Ющенко. На цьому засіданні голову Київської обласної державної адміністрації В. Ульяновченко було обрано головою Політради НСНУ. Її заступником обрано народного депутата В. Мойсика.

Також Політрада „Нашої України” затвердила норму представництва на з’їзді для регіональних організацій у кількості 45 осіб. Крім того, Політрада „Нашої України” затвердила чисельний склад президії партії у кількості 21 особи. До складу президії увійшло ще п’ять осіб – В. Кириленко, голови регіональних організацій „Нашої України”: Полтавської – І. Близнюк, Сумської – В. Сапсай, Черкаської – О. Черевко і Кіровоградської – В. Черниш.

Таким чином, до складу президії, згідно з рішенням Політради, входять: А. Аваков, С. Аржевітін, С. Барна, І. Близнюк, І. Васюник, Л. Григорович, В. Кириленко, Ю. Ключковський, К. Ляпіна, М. Мартиненко і В. Мойсик. Також до складу президії входять П. Олійник, Ю. Павленко, В. Поляченко, В. Сапсай, О. Третьяков, В. Ульяновченко, О. Черевко, В. Черниш, З. Шкутяк і Я. Ющенко.

Як сказав після засідання Політради НСНУ Президент, партії потрібні люди, у яких є віра. Саме на них покладає надію В. Ющенко. На його думку, відродити партію може нове керівництво, зокрема В. Ульяновченко і віддані партії люди.

У В. Ющенка на „оновлену” партію великі надії. Утім, чи виправдаються сподівання покаже час. Адже з колишніх 24 % підтримки населення нині в активі НУ – лише 2–3 %.

Проте Президент не втрачає надію і вважає, що ключове завдання засідання Політради НСНУ, яке відбулося, є ренесанс партії, відбудова її в організаційному сенсі, повернення їй енергії. Він також закликав партійців подивитися як на епізод на прорахунки, які були пов’язані з певними особами – членами партії, їхньою політичною поведінкою, консолідуватися й працювати далі.

Глава держави та лідер НСНУ також запропонував під час засідання

зосередитися на вирішенні організаційних питань, щоб відродити функціональні засади роботи партії, а згодом провести повторне засідання, під час якого обговорити політичну ситуацію, економічну політику та ідеологічні питання.

Сама ж В. Ульянченко зразу заявила, що в питанні про те, яка партія є пропрезидентською, поставлена крапка. Президент – голова партії „Наша Україна” і пропрезидентська партія – партія „Наша Україна”.

В. Ульянченко подякувала однопартійцям за довіру й наголосила, що для неї дуже важливо залишатися з партією в скрутні часи. „Ми сьогодні повинні передусім відновити авторитет, який партія мала у 2005 р. при створенні. Я хочу, щоб у партії не було різного чванства, пихатості, щоб ми були всі рівні члени партії і служили тій ідеї, для якої партія була створена, – ідеї незалежної, заможної, чесної і багатой України зі справедливим демократичним суспільством”, – підсумувала В. Ульянченко.

Як відзначають експерти, організатори засідання Політради прагнули не допустити просотування інформації і максимально відділити журналістів від учасників Політради, щоб запобігти винесенню „сміття з хати”. А сміття багато, вважають експерти. Зокрема, лунала критика окремо взятих однопартійців на адресу лідера, а також не виключалась можливість розколу організації. Зашкодила іміджу партії і поширена в ЗМІ інформація щодо заборгованості перед рядовими співробітниками апарату плюс відключення через несплату рахунків світла й телефонів.

За словами експертів, колись найбільш відкрита політична сила останнім часом практикує зустрічі за зачиненими від преси дверима. Зокрема, два етапи VI з'їзду НСНУ пройшли в закритому режимі. І засідання Політради не стало винятком. Засідали у вузькому колі, в якому не передбачено місць для представників четвертої влади. Охорона перешкоджала репортерам „упіймати” когось із партійців, які поспішали на засідання.

Як наслідок, оглядачі констатують відкат „помаранчевих” від „святая святих” – демократичної основи діяльності. Крім того, окремо варто зауважити, що на засіданні не були присутні партійці, погляди яких помітно відрізняються від позиції В. Ющенка. Серед них і голова київського осередку НСНУ, лідер фракції НУ – НС у Верховній Раді М. Мартиненко. З огляду на це, оглядачі не виключають, що „ренесанс” партії, про який говорив під час засідання Політради Президент, може перетворитися на її розкол.

Утім, поки що лідери НСНУ налаштовані оптимістично. За словами В. Ульянченко, партія повинна відновити свою позицію в суспільстві. „Ми готові до розмови з кожним, хто задає питання, хто захоче повернутися до активної роботи в партії”, – зазначила В. Ульянченко.

На думку експертів, Політрада НСНУ ухвалила знакові рішення: з подачі почесного голови В. Ющенка главою ради партії вибрана губернатор Київщини В. Ульянченко; на 27 червня призначений черговий з'їзд партії; саме НУ оголошено єдиною пропрезидентською силою.

В. Ульянченко очолила Політраду НУ в складний для партії період. У НСНУ мільйонні борги, вона розгубила спонсорів. Партія продовжує діяти тільки в обласних структурах, та і то часто підтримувана адмінресурсом. Як відзначають експерти, В. Ульянченко, очевидно, покликана стати партійним фондрайзером. Кращу кандидатуру, на думку експертів, не знайти: у неї тверда управлінська хватка і потужні зв'язки серед олігархів від В. Гайдука до В. Новінського. Правда, поки єдина ознака поживлення НУ – запуск партійного сайту. Але для самої В. Ульянченко призначення – плюс. Саме обрання головою Політради партії, імовірно, стало підготовкою до призначення на посаду керівника Секретаріату Президента замість В. Балогі.

Ще одна знакова деталь – відмежування НУ від В. Балогі і „Єдиного центру”. Крапки над „і” розставила В. Ульянченко своєю заявою про те, що „пропрезидентська партія – „Наша Україна” і ніяка інша. Після цього про злиття НУ і ЄЦ можна забути. Як і про тиск представників ЄЦ на регіональні відділення НУ.

Остання обставина відкриває двері до примирення лідерів НУ і „депутатів-бунтарів” парламентської фракції НУ – НС. В грудні минулого року семеро „нашеукраїнців” – М. Мартиненко, О. Третьяков, В. Борисов, Е. Зейналов, Ю. Ключковський, О. Герасимьюк і Р. Князевич – підписалися за коаліцію БЮТ – НУ–НС – Блок Литвина. В. Ющенко був проти коаліції і виступив за виключення „рenegатів” з партії. Проте „відступників” виключили лише з Політради партії. Питання щодо їх статусу вирішать на наступному засіданні Політради. А поки В. Ульянченко пропонує їм „у спокійному режимі проаналізувати свою поведінку і, може, переглянути її”. Крім того, троє з них входять до складу президії.

Непогано поки що почуваються в НУ і депутати з групи „За Україну”. „ЗаУ” – проект В. Кириленка, його соратники-депутати не ходять на засідання фракції НУ – НС, збираючись окремо. Та все ж вони в президії НУ і не мають наміру здавати партквитки.

Що стосується В. Ульянченко, то після її обрання головою Політради НСНУ і керівником Секретаріату Президента, увага до неї з боку ЗМІ значно посилилася.

В. Ульянченко народилася в 1958 р. у Чернігівській області. Закінчила філологічний факультет Київського університету. Викладала українську мову в ПТУ. Потім на комсомольській і партійній роботі, а на час проголошення незалежності України – інструктор ідеологічного відділу Радянського райкому Компартії Києва. Вже в незалежній Україні В. Ульянченко працює в секретаріаті Верховної Ради, потім керівником служби на той час першого віце-прем'єра В. Симоненка.

А в 1993 р. стає генеральним представником акціонерної судноплавної компанії „Бласко” у Києві. Того самого „Бласко”, яке очолював П. Кудюкін, що відсидів 10 років за розкрадання державного майна в особливо великих розмірах. Віра Іванівна в одному з інтерв'ю зазначала, що бізнесом там не займалася, а виконувала у столиці представницькі функції. Як би там не було, але після

скандалу навколо „Бласко” В. Ульяновченко їде до Америки, де перебувала п’ять років. Сама вона стверджує, що поїхала за океан народжувати і виховувати дочку.

Після п’ятирічного перебування за кордоном В. Ульяновченко повертається на історичну батьківщину, де спочатку працює начальником управління з організаційних і кадрових питань „Укрсоюзсервісу”. У 2000 р. стає керівником апарату Прем’єр-міністра України В. Ющенка. За даними деяких джерел, на цю посаду її рекомендував колишній голова Секретаріату Президента О. Рибачук.

Вона залишається з В. Ющенком і після відставки, проходить президентську кампанію. А коли парламентарії з „Нашої України” масово пішли у виконавчу владу, стає народним депутатом і продовжує співпрацювати з В. Ющенком. Згодом стала губернатором Київської області.

Як відзначають деякі журналісти, на відміну від „сірого кардинала” В. Балого В. Ульяновченко для В. Ющенка є такою собі „Іриною Радіоновною, нянею”. Якщо В. Балого був для нього менеджером, стосовно якого не виключалися прагнення стати „директором” Президента, то В. Ульяновченко, швидше, буде заспокійливо діяти на В. Ющенка. Оглядачі в цьому контексті звертають увагу на ментальну близькість Президента та нинішньої глави його Секретаріату.

За словами спостерігачів, на людях В. Ульяновченко завжди прагнула триматися в тіні, наполягаючи на тому, що вона просто вирішує рутинні апаратні питання і на роль „сірого кардинала” не претендує. При цьому вона ніколи не приховувала ні дружби з українськими олігархами, ні своєї ролі в становленні багатьох відомих вітчизняних політиків.

Після приходу В. Ющенка до влади для багатьох колишніх його соратників ситуація круто змінювалася, але В. Ульяновченко завжди залишалася на плаву, зайнявши крісло губернатора Київської області. В оточенні Президента вона не знаходила порозуміння лише з В. Балогою. Проте В. Ульяновченко публічно свого опонента ніколи не клеймила і прагнула в інтерв’ю обходити цю тему.

Сьогодні В. Ульяновченко належить засукати рукави і провести колосальну роботу. Потрібно провести переговори з політичними опонентами Президента, повернути в партійні лави „бійців”, забезпечити моральний спокій шефа напередодні виборів. На все це в неї обмаль часу, але вона виходила і з складніших ситуацій.

Якщо цього не зробити терміново, проблеми будуть загострюватися. І як відзначають експерти, не сьогодні-завтра розпочнеться процедура офіційного „розлучення” найбільш впливових сил у рамках партії „Народний союз “Наша Україна”. Таку думку, зокрема, висловив президент центру „Софія” А. Єрмолаєв, уточнюючи при цьому, що йдеться насамперед про групу нардепа М. Мартиненка та оточення В. Кириленка із „За Україну”.

Політолог В. Фесенко акцентує увагу на іншому. Він зазначає, що В. Ульяновченко вже веде прийом претендентів на місце в партійному списку. Обрання її головою Політради „Нашої України” – це перемога справжніх „любих друзів” Президента. „Одночасно це можна оцінити як те, що В. Ющенко кидає в

бій свій останній резерв, свою стару гвардію. Але, коли це зробив свого часу Наполеон під Ватерлоо, ми знаємо, чим це закінчилося”, – зауважив політолог.

Говорячи про наслідки, які принесе цій партії зміна керівництва, В. Фесенко зазначив: „Фінансово – може трохи допомогти. Тому що Віра Іванівна вміє знаходити кошти. У неї широке коло зв’язків серед українських олігархів, але зараз криза”.

Проте, за його словами, рейтингово її прихід ніяк не вплине на становище „Нашої України”. В. Фесенко прогнозує і втрати в таборі НУ. На його думку, після приходу В. Ульянченко до керівництва „Нашою Україною” будуть, як мінімум, два потенційних конфлікти. Це конфлікт з групою Мартиненко – Третьякова. Також окремо постане питання щодо В. Кириленка. „Я не думаю, що він задовольниться статусом другої чи третьої особи. Він уже виріс із цих штанців молодого політика. Він хоче самостійної роботи. Напевно, він буде створювати власний проект, власне він уже почав це робити. Тому, гадаю, Кириленко вирушить у самостійне політичне плавання”, – зазначив В. Фесенко.

Що стосується лінії Президент – НСНУ, то експерти вважають, що активізація останнім часом участі В. Ющенка в партійному будівництві пояснюється як мінімум двома обставинами: по-перше, бажанням зміцнити власні позиції перед виборами Президента, по-друге, прагненням перестраховатися депутатським мандатом у наступному парламенті. Як зазначає експерт корпорації стратегічного консалтингу „Гардаріка” К. Матвієнко, козир у виборчо-парламентській партії наразі в руках В. Ющенка, адже він, як Президент, має право (звісно, при наявності передумов) достроково припинити повноваження парламенту в найбільш зручний для нього та „оновленої” „Нашої України” електорально-рейтинговий момент.

Директор Київського центру політичних досліджень і конфліктології М. Погребинський вважає, що оскільки „Наша Україна” представляє певну ідеологічну силу в українському суспільстві, важливо, щоб вона була представлена в парламенті. „Це буде краще, ніж там з’явиться якась радикальна політична сила, що можливо, коли процеси у „Нашій Україні” і далі будуть розвиватися шляхом повної дезінтеграції”, – зазначив він.

М. Погребинський також зазначив, що не знає, „хто з експертів може сприйняти серйозно” заяви про ренесанс „Нашої України” на чолі з В. Ульянченко. На його думку, це, швидше, технологічна спроба утримати на кілька місяців, до завершення президентських повноважень, цю партію як силу, на яку може спиратися В. Ющенко. „Це політична сила, яка не претендує на основні ролі в українській політиці, і, з великою імовірністю, просто розвалиться остаточно, коли Президент В. Ющенко піде”, – підкреслив експерт.

На думку керівника всеукраїнської соціологічної служби „Український барометр” В. Небоженка, зміни у „Нашій Україні” ще не завершені. „Увесь політикум завмер в очікуванні, як В. Ульянченко справиться з цією дуже заплутаною і запущеною хворобою під назвою „Наша Україна”, – зазначив він.

Разом з тим, за словами В. Небоженка, у партії є люди, які не збираються використовувати „Нашу Україну” „для одноразового переходу В. Ющенко зі стану Президента в непрезидента”. „Якщо зараз „Наша Україна” остаточно не відчепиться від В. Ющенко, її політичного майбутнього практично не існує”, – переконаний він.

В. Ющенко, зауважив В. Небоженко, „кілька разів не пожалів „Нашу Україну”, будучи Президентом, не пожаліє і після президентської кампанії”. „Тому велике питання, що будуть робити ці люди – брати участь у м'якій евакуації В. Ющенко з посади Президента, чи вони спробують зберегти власні парламентські перспективи”, – додав експерт.

Адже, як відзначають експерти, вибори та ставки на них В. Ющенко – це одне, а підходи Президента до „своїх” політичної сили – дещо інше. І це інше заслуговує на критику. Тому що з 2005 р. – моменту створення „помаранчевої” політичної сили, – В. Ющенко звертався до партійців лише тоді, коли йому це було потрібно або вигідно в політичному сенсі. Президент закривав очі, коли процес персонального „бродіння” в НСНУ досяг високого рівня. Невдовзі самі ж партійці заговорили спочатку про загострення суперечностей, а потім про неможливість воскресіння НСНУ. Зрештою, В. Ющенко, коли про це „гуділа” вся країна, дистанціювався від фінансових труднощів у „Нашій Україні”.

На думку багатьох експертів, незрозуміння В. Ющенко або, скоріше, небажання зрозуміти, що партія – це живий організм, який потребує регулярної, а не вибіркової уваги, є, очевидно, однією з ключових проблем у „Нашій Україні”. Плюс – нав'язування Президентом „своїх” людей у керівництво. Адже питання, чи всі партійці на місцях саме В. Ульяновченка бачили в ролі „реаніматора” НУ, залишається відкритим. Отже, за висновками оглядачів, „ренесанс”, на який так сподівається Президент, відбувається згори, за вказівкою керівництва, а не за переконанням „низів”, які, власне, на своїх плечах і будуть тягнути виборчий віз „Нашої України”, вкотре переконуючи людей проголосувати за „помаранчеву” політичну силу.

Разом з тим, залежно від ситуації, „Наша Україна” при великому бажанні керівництва та партійців може триматися у вищій політичній лінії навіть попри те, що її насамперед через низькі рейтинги вже „похоронили” багато вихідців з НУ та експертів. З новим керівництвом партії можуть відбутися і значні зміни. Як відомо, до недавня, частина членів НУНС оголосила про намір залишити партію, але поки що рішучих дій не робить. Натомість, як інформують деякі ЗМІ, розпочався процес відтоку від ЄЦ до НУНС. Зокрема, рада Черкаської обласної організації партії „Єдиний центр” рекомендує її членам припинити членство в партії і переходити в партію „Народний союз „Наша Україна”. „Рекомендувати членам регіональної організації „Єдиного центру” припинити членство в партії і вступати в „Народний союз „Наша Україна”, довести дане рішення до всіх територіальних організацій”, – зазначається в тексті протоколу.

Рада облорганізації ЄЦ мотивує таку рекомендацію необхідністю підтримати

політику Президента В. Ющенка. 21 травня голова Черкаської облорганізації партії „Єдиний центр” П. Гаман склав свої повноваження і припинив членство в партії, мотивуючи такий крок протестом проти заяв колишнього глави Секретаріату Президента В. Балого (рада Черкаської облорганізації „Єдиного центру” складається з 27 осіб, у Черкаській облорганізації партії налічується понад 3 тис. осіб).

Не виключено, що така ситуація може повторитися і в інших регіонах. Адже багато хто з членів партії не має бажання бути поза владою, пов'язуючи можливість зберегти свій статус з єдиною пропрезидентською партією. Чи стануть ці сподівання надійним підґрунтям для надії потрапити до парламенту самій НСНУ, покаже час... (*У НУНС новий голова ради партії // <http://gazeta.ua> – 2009. – 16.05; Антикризисная Вера // <http://novaya.com.ua> – 2009. – 17.05; Хто така Віра Ульяновченко // <http://www.radiosvoboda.org> – 2009. – 19.05; Партії „Наша Україна” потрібно відмовитися від участі у ній Президента Віктора Ющенка // <http://zik.com.ua> – 2009. – 22.05; У НУ – НС заперечують намір “Народної самооборони” вийти з коаліції // <http://ua.korrespondent.net> – 2009. – 13.05; Ющенко віддав “Нашу Україну” на виховання фрекен Бок // <http://www.intv-inter.net> – 2009. – 18.05; Втеча з „Нашої України” триває... // Високий замок. – 2009. – 22.05; Судьба Президента – в женских руках? // Вечерние Вести. – 2009. – 22.05; Черкасский ЕЦ переходит от Балого к Президенту // <http://mediaua.com.ua> – 2009. – 24.05).*

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Всемирный конгресс крымских татар в контексте перспектив крымскотатарского национального движения

19–22 мая 2009 г. на исторической родине крымскотатарского народа – в Крыму – состоялся Всемирный конгресс крымских татар, впервые собравший вместе уполномоченных представителей 162 крымскотатарских общественных и общественно-политических организаций из 12 стран мира. В его работе приняли участие 420 делегатов и более 200 гостей из дальнего и ближнего зарубежья – творческая и политическая элита крымскотатарской нации. Целью форума названы „консолидация во имя сохранения своей этнической идентичности” и обсуждение основных проблем крымскотатарского народа.

С докладом на тему “Крымские татары в Крыму и в мире” выступил глава меджлиса крымскотатарского народа М. Джемилев. Он констатировал, что в настоящее время в Крыму проживает около 280 тыс. крымских татар, что составляет около 13 % населения автономии. При этом, отметил лидер меджлиса, „крымские татары, наверное, являются единственной в мире нацией, диаспора которой в десятки раз превышает численность крымских татар, проживающих на

своей родине”.

По некоторым оценкам, прозвучавшим в кулуарах конгресса, за пределами Крыма, главным образом в Турции, проживает от 2 до 5 млн крымских татар. После ликвидации Крымского ханства и присоединения Крыма к Российской империи в 1783 г. в эту страну устремились основные потоки татарских эмигрантов. Учитывая языковую и ментальную близость с турками, многие давно ассимилировались. Подавляющее же большинство считающих себя крымскими татарами, тем не менее, связывают жизненные перспективы со странами нынешнего проживания и не намерены возвращаться на полуостров.

В своем докладе М. Джемилев остановился на основных принципах национального движения крымских татар. Первым из них был назван принцип ненасилия, благодаря которому, несмотря на многочисленные репрессии властей, возвращение крымских татар на родину происходило бескровно.

Второй принцип – в своих действиях придерживаться законов страны проживания и международно-правовых норм в области прав человека. В случае, когда внутреннее законодательство, как это было в СССР, противоречило международным нормам, отметил М. Джемилев, приоритет отдавался международным. Третий принцип – солидарность, согласно которому движение крымских татар оказывало поддержку тем, кто боролся за свои гражданские, религиозные или национальные права. Благодаря этому принципу, считает глава Меджлиса, национальное движение крымских татар приобрело авторитет и стало одним из мощных составляющих правозащитного движения в СССР.

В поддержку участников конгресса в первый день его работы выступили также государственный министр Республики Турция Ф. Челик, председатель ВР АРК А. Гриценко, заместитель председателя Великого национального совета Турции М. Акшенер, премьер АРК В. Плакида, Чрезвычайный и Полномочный Посол Польши в Украине Я. Ключковски, Чрезвычайный и Полномочный Посол Канады в Украине Д. Карон, председатель Народного руха Украины Б. Тарасюк, заместитель главы дипломатической миссии Германии в Украине С. Шутц, советник по юридическим вопросам Верховного комиссара ОБСЕ по делам национальных меньшинств В. де Граф.

На Всемирном конгрессе обсудили актуальные вопросы, волнующие крымских татар, проживающих на полуострове Крым и за его пределами. В частности отмечалось, что крымские татары возвращаются в Крым уже более 20-ти лет. Однако крымское сообщество, спустя столь длительное время, еще только подходит к решению многих проблем по восстановлению прав безвинно пострадавшего народа. Более того, если раньше говорили, что возвращение народа в основной своей массе закончено, то сегодня утверждается, что переезда на родину, в основном из Узбекистана, ожидают еще десятки тысяч крымских татар: раньше называлась цифра 50 тыс., позже – 100 тыс., а сейчас говорят о не менее чем 150-ти тысячах. Возвратившиеся на родину примерно 260–280 тыс. человек (с учетом расселения по всей Украине возвратились около 300 тыс.) составляют

сейчас 13,54 % населения Крыма. Они создали здесь около 300 поселков и микрорайонов компактного проживания репатриантов, являющихся средоточием нерешенных экономических, социальных и гуманитарных проблем.

По данным выступавшего на конгрессе председателя постоянной комиссии Верховной Рады АР Крым по межнациональным отношениям делегата Р. Ильясова, обеспечены электричеством пока только 98 % этих поселков, водопроводом – 75 %, газифицировано 15 %, имеют дороги с твердым покрытием 12 %, а „о канализации и говорить не приходится”. На Южном Берегу Крыма смогли обустроиться только 5 % переселившихся, хотя до выселения в этом регионе Крыма жили 25 % депортированных. В Крыму создано всего 14 школ с крымскотатарским языком преподавания, работает Крымский инженерно-педагогический университет, кадры из числа репатриантов готовят также другие вузы автономии. Р. Ильясов считает, что в Крыму должно быть создано еще примерно 20 поселков компактного расселения вновь прибывших. Украинское правительство по государственной программе обустройства потратило на эти цели примерно 1,2 млрд грн, но, по расчетам Киевского института „Гипроград”, для решения экономических вопросов обустройства необходимо примерно 2,5 млрд долл.

Финансовую помощь вернувшимся на родину соплеменникам оказывает и крымскотатарская диаспора. Так, в Крыму реализуется программа турецкой помощи репатриантам, которую ведет агентство ТИКА. С помощью турецкого государства в Крыму построено не меньше чем одна тысяча домов для переселенцев. Много социально-экономических проектов по строительству школ, больниц, водоснабжающих систем реализовано по линии ПРИК ООН, которая привлекала правительственные средства Нидерландов, Германии, США, других государств. При этом, кроме Украины, ни одна из стран СНГ, несмотря на Бишкекское соглашение, по которому Россия, Узбекистан, Казахстан и другие страны, в экономику которых крымские татары внесли значительный вклад после депортации, обязывались оказывать помощь возвращающемуся народу, не помогает в обустройстве переселенцев, заявив, что это внутренняя проблема Украины.

В своем докладе М. Джемилев отметил, что наряду с проблемами обустройства крымских татар на родине, глубокого реформирования требует и национальное движение, руководившее процессом репатриации, и его отношения с украинским государством. Глава меджлиса предложил признать крымских татар в Украине не национальным меньшинством, как это было до сих пор, не населением, а целостным народом, что влечет за собой больше прав, но и больше обязанностей, чем те, которыми обладает просто меньшинство. После этого возникнут обязательства государства рассмотреть вопрос о государственном статусе языка на территории автономии, о квотах в органах власти, о формах и способах участия в государственном управлении, о возрождении национальной культуры, образования, особенностях духовной и религиозной сферы.

В нынешней структуре органов власти крымские татары составляют 10–13 % среди депутатов всех уровней, 4–5 % в среднем в органах исполнительной власти. Все это дает основание лидерам национального движения заявлять, что нынешняя АРК – это не автономия крымских татар и она не защищает их права и свободы. В то же время идея воссоздания национальной государственности не провозглашается как главная цель. В докладе на конгрессе М. Джемилев частично даже дезавуировал положения известной Декларации о национальном суверенитете крымскотатарского народа, заявив, что она принята в августе 1991 г. в условиях существования СССР и соответствует тому времени. В декларации, в частности, говорится: „Крым является национальной территорией крымскотатарского народа, на которой только он обладает правом на самоопределение так, как оно изложено в международных правовых актах, признанных мировым сообществом. Политическое, экономическое, духовное и культурное возрождение крымскотатарского народа возможно только в его суверенном национальном государстве”. По словам крымскотатарского лидера, если бы Декларация принималась сегодня, то цель национального движения была бы сформулирована иначе. А именно – как создание крымскотатарской национально-территориальной автономии в составе Украинского государства.

М. Джемилев уже неоднократно заявлял, что будет инициировать внесение дополнений в новую Конституцию Украины, предусматривающих преобразование Крыма в крымскотатарскую автономию. По его словам, суть этих дополнений заключается в том, чтобы „признать, что Крым – это национально-территориальная автономия, где должны быть закреплены права крымскотатарского языка как языка коренного народа, чтобы он был одним из официальных в автономии”.

Одним из ключевых решений форума стало принятие Декларации о создании Международной организации для координации деятельности общественных организаций крымских татар в разных странах – Всемирного конгресса крымских татар. В соответствии с декларацией, высшим представительным органом для Всемирного конгресса крымских татар, а также для всех общественных организаций крымских татар, которые объединились в составе конгресса, выступает курултай (национальный съезд) крымскотатарского народа. В документе указывается, что курултай, а также его органы и должностные лица, будут сотрудничать со всеми общественными организациями крымских татар, которые вошли в состав Всемирного конгресса крымских татар на основе равного и уважительного отношения к ним, независимо от их численности, страны и региона деятельности. Местом нахождения центральных органов Всемирного конгресса крымских татар выбран Крым.

Делегаты конгресса заявили, что их действия “на благо крымскотатарского народа будут основываться на принципах ненасилия, справедливости, демократии, сурового соблюдения политических, экономических, культурных, религиозных и других законных прав всех людей, независимо от их этнической

принадлежности”.

Кроме того, был также избран координационный совет конгресса, в который вошли пять представителей от Крыма, включая президента конгресса, три представителя из Турции, два – из Румынии, и по одному – из Германии, Болгарии, Канады, Казахстана, Киргизстана, Польши, России, США, Франции и Узбекистана.

В ходе форума утвержден проект устава Всемирного конгресса крымских татар, положения которого в последствии необходимо будет согласовать с законодательством тех 12 стран, представители которых приняли участие в конгрессе. После внесения в устав соответствующих изменений, Всемирный конгресс крымских татар будет зарегистрирован как международная общественная организация.

Безусловно, главной интригой прошедшего форума был вопрос о кандидатуре руководителя ВККТ. Почти все наблюдатели сходились во мнении, что „главным крымским татаринном” всего мира станет действующий руководитель меджлиса крымскотатарского народа М. Джемилев. Однако, вопреки прогнозам, этого не произошло. Как уже известно, президентом созданной на форуме Международной общественной организации „Всемирный конгресс крымских татар” был избран первый заместитель председателя меджлиса Р. Чубаров. По мнению экспертов, такое развитие событий не было случайным. Вероятнее всего, это был хорошо продуманный тактический ход М. Джемилева, который, отказавшись от такой престижной должности, смог решить сразу несколько задач. Во-первых, отбить нападки и дезориентировать оппозицию, которая обвиняла главу меджлиса в попытке узурпировать власть.

Как известно, еще на стадии обсуждения будущего формата Всемирного конгресса и формирования оргкомитета оппозиционные руководству меджлиса общественные структуры, в частности группа людей, называющая себя партией “Милли-Фирка”, заявляли, что Всемирный конгресс крымских татар является в первую очередь инструментом усиления полномочий бессменного лидера меджлиса М. Джемилева. По этому поводу бывший руководитель политико-правового отдела меджлиса и действующий председатель Фонда исследования и поддержки коренных народов Крыма Н. Бекиров сказал, что вопрос о главенстве М. Джемилева в структуре конгресса уже решен. Избрание М. Джемилева главой Всемирного конгресса повышает его политический и международный статус, так как официально делает главой уже не только меджлиса, деятельность которого ограничивается Крымом, но и лидером всемирного движения крымских татар. Естественно, что такой расклад дает массу преференций и рычагов влияния. Кроме того, после передачи должности руководителя меджлиса (о таком решении М. Джемилев неоднократно заявлял ранее) своему преемнику, М. Джемилев, занимая пост председателя Всемирного конгресса, сохраняет за собой первенство, имея полномочия давать директивы меджлису, непосредственно не руководя им.

Кроме того, представители “Милли-Фирка” неоднократно заявляли, что

смысл самого форума состоит в том, чтобы спасти стремительно падающий рейтинг лидеров меджлиса. Этот тезис крымскотатарской оппозиции считает отвечающим реальности крымский политолог А. Форманчук, который заявил, что “конгресс – это своего рода фактор мобилизации сторонников меджлиса. Его проведение в Крыму укрепит пошатнувшийся в последние годы в глазах соотечественников авторитет меджлиса и поднимет его в кругу диаспоры”. Такой тактический шаг, по мнению экспертов, действительно может в некоторой степени увеличить влияние меджлиса среди соотечественников – возникнет так называемый эффект новизны. Для руководства меджлиса такие меры сегодня жизненно необходимы. По словам заместителя председателя меджлиса Р. Ильясова, на сегодняшний день эта организация находится в состоянии стагнации, что подтверждается количеством участвовавших в выборах курултая крымских татар – около 30 %. В то же время необходимо понимать, что поднятие рейтинговой планки меджлиса – это, конечно же, не основная задача проведения Всемирного конгресса.

Комментируя избрание Р. Чубарова на пост президента конгресса, издание “Крымское время” отмечает, что, отдав Р. Чубарову бразды правления в абстрактной международной организации и частично удовлетворив его лидерские амбиции, М. Джемилев создал видимость демократических процессов и обновления в руководстве крымскотатарского национального движения. Также этим решением председатель меджлиса спутал все карты у руководителей оппозиции, выступающих против провозглашения его “великим тюрком всего мира” и обвиняющих его в стремлении подчинить себе финансовые потоки, поступающие от диаспор. При этом реальные и действенные рычаги политического влияния на крымских татар, проживающих в Крыму, он оставил себе, констатирует газета.

Во-вторых, М. Джемилев презентовал перед лидерами зарубежных диаспор крымских татар Р. Чубарова как своего преемника на посту председателя центрального меджлиса и повысил его статус среди соотечественников, что очень важно в контексте приближающихся выборов нового руководителя меджлиса. Выдвигая Р. Чубарова на пост президента Всемирного конгресса, М. Джемилев предъявил конгрессу, как он сказал, “личное условие” – чтобы на следующем курултае Р. Чубаров не снимал свою кандидатуру на пост главы меджлиса, поскольку об этом уже есть решение предыдущего курултая. Таким образом, он законсервировал ситуацию: Р. Чубаров поставлен в такие рамки, что он не может быть не избран главой меджлиса и тогда будет вынужден отказаться от работы во Всемирном конгрессе, а главой Всемирного конгресса будет избран, скорее всего, М. Джемилев, который по-прежнему остается кандидатом № 1 на этот пост. В то же время, как считают эксперты, политический вес и опыт М. Джемилева позволяет ему и дальше оставаться авторитетным лидером мирового движения крымских татар, даже не будучи формально избранным президентом конгресса, тем более, что, оставаясь главой курултая и меджлиса, он сохраняет в руках

значительно больше “приводных ремней”, чем это возможно в составе конгресса, переживающего период организации и становления. Сам формат проведения ВККТ, а также принятые в ходе него решения продемонстрировали, что М. Джемилев все же будет прямо или опосредованно влиять на процесс принятия решений в Международной общественной организации “Всемирный конгресс крымских татар”. Так, делегаты ВККТ признали курултай крымскотатарского народа высшим полномочным представительским органом крымских татар для Всемирного конгресса. А сам М. Джемилев при проведении курултая, как известно, всегда имел серьезные рычаги влияния на принимаемые решения. Эта тенденция сохранится и в дальнейшем.

Свидетельством безоговорочного авторитета М. Джемилева среди крымскотатарского народа стало его выдвижение претендентом на получение Нобелевской премии. Предложение инициировали представители крымскотатарской диаспоры Польши, Турции и Румынии. По мнению муфтия мусульман Польши, профессора, делегата конгресса от Союза польских татар С. Хазбиевича, М. Джемилев внес большой вклад в мирное возвращение крымских татар на родину и достоин высшей международной награды за свою многолетнюю диссидентскую и правозащитную деятельность в защиту прав соотечественников.

В свою очередь, будучи уже избранным на новую должность, Р. Чубаров заявил, что итоги конгресса продемонстрировали нищету мышления многих “прогнозистов”, которые заблаговременно критически отзывались о самой идее созыва Всемирного конгресса крымских татар и утверждали, что М. Джемилев, во-первых, стремится стать “главным татариним мира”, во-вторых, хочет создать себе рабочее место, поскольку после 18-ти лет в меджлисе уже не может быть его председателем. “Избрание президентом конгресса Р. Чубарова, а не М. Джемилева, спутало все карты тем политологам, которые мыслили слишком прямолинейно. Между тем, именно такой результат конгресса более закономерен”, – считает президент ВККТ.

Нельзя не отметить, что Всемирный конгресс крымских татар проходил на очень неблагоприятном политическом фоне. Многие СМИ пытались представить идею объединения крымских татар как угрозу другим нациям, а ряд крымских и зарубежных общественных организаций выступил с резкой критикой этого мероприятия, назвав его аферой международного масштаба, призванной подчинить воле меджлиса все мировое сообщество крымских татар. По их мнению, функции диаспоры, многие представители которой довольно обеспеченные люди, должны будут свестись лишь к тому, чтобы финансово обеспечивать содержание меджлиса и созданной на Всемирном конгрессе международной организации. Среди крымскотатарских обществ, главным образом в Турции, проводилась активная агитационная работа против конгресса, причем в ней как главный тезис использовалось утверждение, что М. Джемилев – диктатор, не допускающий иного мнения и других людей в национальное движение.

Еще в конце марта Федерация дернеков (общественных организаций)

крымских татар в Турции отказалась участвовать во Всемирном конгрессе крымских татар. О своем нежелании генеральный секретарь федерации Э. Батур официальным письмом уведомил оргкомитет форума. Как следует из документа, представителей турецкой диаспоры не устраивал целый ряд моментов, в том числе уровень представительства. “В числе участников конгресса, имеющего значение дорожной карты для целой нации, мы не видим философов, историков, литераторов, писателей, поэтов, художников, журналистов, дипломатов, представителей масс-медиа, музыкантов, промышленников, ученых, спортсменов, военных, актеров, артистов, юристов и религиозных деятелей, – говорится в письме. – Неужели форум, который, по сути, является небольшим собранием представителей общественных организаций и руководителей диаспор, мы предложим провозгласить на весь мир Всемирным конгрессом крымских татар?”

Кроме того, по мнению президента Фонда исследований и поддержки коренных народов Крыма Н. Бекирова, одна из причин отказа части диаспоры от участия в форуме состоит в том, что курултай и меджлис в существующем виде не пользуются поддержкой диаспоры, точно так же, как они непопулярны у крымских татар на этнической родине. “Каждый воспринимает этот проект (Всемирный конгресс) как личный проект М. Джемилева, которому нужно занять новое кресло, – сказал Н. Бекиров. – Сам источник инициативы для диаспоры является сомнительным”. От соотечественников за рубежом, утверждает правозащитник, не ускользнули политическая цензура и сепарация организаций, допущенных к форуму. По данным Н. Бекирова, форум в Крыму намерены были проигнорировать около 10 крымскотатарских вакуфов (фондов), 10 из 12 независимых национальных организаций, Федерация крымскотатарских дернеков в полном составе, а также часть старейшего, созданного в 50-х годах прошлого века, Генерального общества взаимопомощи и культуры крымских тюрок Турции. При этом идею Всемирного конгресса, заявлял Н. Бекиров, поддерживают все без исключения крымские татары, но изначально форум следовало готовить исходя из других принципов.

Опасения относительно политической цензуры и нацеленности Всемирного конгресса крымских татар “под главу меджлиса” за несколько недель до начала Всемирного конгресса крымских татар повлекли за собой заявление оппонентов меджлиса о проведении альтернативного форума крымских татар, который должен был помешать крымскому конгрессу и не допустить его регистрации. Но случилось так, что именно крымский конгресс поддержало большинство крымских татар Турции. Альтернативный конгресс, механизм которого уже был запущен, не дотянул до своего статуса, и вместо него в Анкаре был проведен Симпозиум национально-гуманитарных объединений или, по другой версии, Встреча представителей депортированных тюркских народов. К этому мероприятию действительно была привлечена Федерация крымскотатарских дернеков (обществ) Турции, первоначально заявившая о своем неучастии в крымском конгрессе, но, поскольку одних крымских татар было мало для статуса

конгресса, к симпозиуму привлекли ногайцев Турции, Союз женщин Азербайджана, представителей чеченских дернеков, объединение тюркских оджаков и другие общества. В симпозиуме принимал участие и один из главных критиков нынешнего меджлиса – президент Фонда исследований и поддержки коренных народов Крыма Н. Бекиров, который выступил с докладом “О бесправном положении крымскотатарского народа в Украине, где он до сих пор не признается государством в качестве народа”, значительной частью которого была критика как Украинского государства, так и М. Джемилева и нынешних курултая и меджлиса.

Оценивая Всемирный конгресс крымских татар с точки зрения задач, поставленных лидерами крымскотатарского национального движения накануне его проведения, можно отметить, что почти все они были решены. Руководству меджлиса удалось консолидировать под эгидой ВККТ большинство крымскотатарских общественно-политических организаций и выработать основные принципы его деятельности на перспективу.

Глава меджлиса крымско-татарского народа М. Джемилев заявил, что доволен итогами Всемирного конгресса. По его мнению, на конгрессе Крым оказался “объединительным началом для всей диаспоры” и на нем были “разрешены споры, которые существовали между различными организациями Турции и Румынии”. Вопреки многочисленным прогнозам, его участники вели себя демократично, охотно шли на компромисс при принятии ключевых решений, считает лидер крымских татар. “Откровенно говоря, мы ожидали больших трудностей. То, что состоялось, оно немножко превзошло наши ожидания. Поскольку в прессе развернулась такая полемика, мы думали, что здесь будут очень бурные дискуссии, какая-то может быть несовместимость взглядов, кто-то рассорится и уедет, но этого не случилось”, – заявил М. Джемилев.

В ходе пресс-конференции по окончанию конгресса М. Джемилев и Р. Чубаров озвучили основные позиции крымских татар по отношению к Украине. Было отмечено, что Всемирный конгресс не внес ничего нового в политические, экономические и гуманитарные требования крымских татар, поскольку они давно известны. Разница только в том, что конгресс теперь уже подтвердил их на международном уровне и спустя какое-то время поставит их выполнение под контроль международных организаций. Таким образом, крымскотатарский народ значительно усиливает рычаги влияния на государственные органы Украины с целью решения вопросов своего обустройства и интеграции в новый социум.

“Теперь украинскому политикуму нужно будет срочно определяться в своем отношении к крымскотатарскому народу, – отметил Р. Чубаров. – Нам не нужно менять свое отношение к Украине, мы всегда были за территориальную целостность Украины, мы за ее дальнейшую европейскую и евроатлантическую интеграцию, и мы ждем откровенной позиции украинских политиков. Нам некуда деться, мы на родной земле, мы в Украинском государстве, но если Украинское государство и дальше не будет определяться по отношению к крымским татарам,

то крымские татары все больше и больше будут задаваться вопросом: а что это за государство, которое так плохо к нам относится? И как нам к нему относиться?”.

Лидеры крымскотатарского народа считают, что решение их проблем и не должно носить революционный характер. Есть многие проблемы, в первую очередь гуманитарного характера, которые не требуют больших сиюминутных затрат, но их решение значительно укрепило бы стабильность и положение народа в социуме. Таковы положения о статусе языка, которые вообще превратились в формальность, поскольку на практике во многих государственных учреждениях Крыма и так используется крымскотатарский язык как третий для составления официальных документов. На трех языках публикуются многие правовые акты, даже на зданиях Верховной Рады и правительства Крыма установлены вывески и на крымскотатарском языке. Но отсутствие государственного статуса сдерживает развитие образования, издание учебников, совершенствование документооборота, даже развитие архивного дела и т. д. Неурегулированность вопроса о языках и о топонимике приводит к тому, что Верховная Рада Крыма принимает решение об установке дорожных указателей на русском языке, медресис – на крымскотатарском.

Очевидно, что сами лидеры медресиса не в состоянии самостоятельно справиться с решением всех задач, прежде всего потому, что необходимы серьезные организационные и финансовые ресурсы. Такую помощь консолидировано могут оказать зарубежные диаспоры и организации крымских татар, а также Украинское государство. Делегаты Всемирного конгресса крымских татар приняли обращение в адрес Президента Украины, Верховной Рады Украины, ООН, Совета Европы, Европейского союза и Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе.

Они заявили, что современное положение крымскотатарского народа оценено ими как “угроза его полного исчезновения как самобытного этноса и как требующее принятия срочных и эффективных мер, направленных на его политическое, экономическое, духовное и культурное возрождение”, утверждают украинские средства массовой информации. В обращении говорится о необходимости принятия специальных законов, направленных на устранение последствий депортации крымскотатарского народа и на протяжении десятилетий насильственного удержания его в местах изгнания.

Как считают авторы документа, “процесс восстановления прав крымскотатарского народа должен стать предметом особой заботы и внимания Организации Объединенных Наций, Совета Европы, Евросоюза и других международных институтов”.

Кроме того, мероприятия по развитию крымскотатарского языка, формированию крымскотатарской интеллигенции (научных, преподавательских кадров, деятелей культуры) из сегодняшнего молодого поколения, безусловно, требуют продуманной и долгосрочной стратегии, реализация которой должна продолжаться даже после ухода из активной политической жизни действующих

руководителей национального движения. Исходя из этого, эксперты считают, что на данном этапе М. Джемилев возьмет на себя функции “разработчика стратегической линии” или “генератора идей”, реализацией которых будут заниматься все общественные организации, входящие в ВККТ. А это, в свою очередь, обещает только укрепить позиции действующего руководства межджлиса в крымскотатарском национальном движении.

Никто не надеялся, что Всемирный конгресс решит все проблемы народа. Но решения конгресса, как отметил Р. Чубаров, помогут украинским органам власти полнее осознать и задачи становления своего государства, и статус крымскотатарского народа в нем. Сегодня механизмы восстановления прав крымскотатарского народа не разработаны ни на крымском, ни на общегосударственном уровне. 18 мая текущего года участники Всекрымского траурного митинга памяти жертв депортации крымских татар обвинили Украинское государство в том, что оно “за годы своей независимости не приняло ни одного законодательного акта, направленного на восстановление политических, экономических, социальных и культурных прав крымскотатарского народа, что является причиной сохранения фактического неравноправия и дискриминации крымских татар”.

Законопроект “О восстановлении прав лиц, депортированных по национальному признаку”, принятый Верховной Радой Украины во втором чтении 24 июня 2004 г., который устанавливал гарантии государства по восстановлению прав ранее депортированных граждан, а также принципы государственной политики, полномочия органов государственной власти и местного самоуправления по восстановлению их прав, был ветоирован тогдашним Президентом Украины Л. Кучмой.

Осенью прошлого года Премьер-министр Украины Ю. Тимошенко направила в Верховную Раду проект закона “О восстановлении прав лиц, депортированных по национальному признаку”, подготовленный Государственным комитетом Украины по делам национальностей и религий. Законопроект определяет статус лиц, депортированных по национальному признаку, а также устанавливает “гарантии по восстановлению их прав”, принципы государственной политики и полномочия органов государственной власти и местного самоуправления. Однако сама Ю. Тимошенко признала, что законопроект носит декларативный характер и не содержит конкретных мер по восстановлению прав депортированных.

О своем намерении подготовить законопроект о восстановлении прав лиц, депортированных по национальному признаку заявил глава партии “Народный Рух Украины”, народный депутат Б. Тарасюк, выступая на Всемирном конгрессе крымских татар. По мнению лидера НРУ, законопроект призван “должным образом защищать интересы крымских татар”, так как, “к сожалению, возвращение на родину вашего народа не решило всех проблем”.

По мнению экспертов, помочь в разработке комплекса государственных мер по восстановлению прав крымских татар может проведение широкого круглого

стола со статусом научно-правовой конференции с участием лидеров самих крымских татар, ученых и политиков, глубоко знающих и проблему, и мировую практику в этой сфере. Главная его задача – сконструировать механизмы реформирования крымской автономии и всего комплекса межнациональных отношений.

Однако решить актуальные проблемы межнациональных отношений в Украине в условиях экономического кризиса и в нынешней политической ситуации, при нынешних Президенте, парламенте и Кабинете Министров невозможно, поскольку они все уже фактически заняты предвыборной кампанией, а решение межнациональных проблем в Украине может потребовать многих непопулярных решений, что перед выборами практически невозможно. Более реальное время для решения этих вопросов наступит, скорее всего, примерно через год, когда в Украине произойдет смена правящих элит, когда будут возможны непопулярные решения, когда будет проведен следующий курултай и избран новый председатель меджлиса.

Вполне очевидно, что сегодня главным пунктом стратегии крымских татар в отношении Крыма и наиболее результативным способом решения назревших проблем будет спокойная, но научно обоснованная и конкретная подготовка их к проведению такого круглого стола с уже новым Президентом, новым парламентом и новым правительством Украины.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Председатель Верховной Рады В. Литвин поручил Бюджетному комитету ВР изучить поданный правительством документ относительно основных направлений бюджетной политики на 2010 г. С этой просьбой он обратился в ходе согласительного совета ВР. “Я просил бы Бюджетный комитет выучить материалы, которые поступили от Кабинета Министров, относительно рассмотрения вопроса об основных направлениях бюджетной политики на 2010 г. Нужно проработать все предложения и определиться, когда мы выйдем на рассмотрение этого вопроса в ВР, и это необходимо, чтобы мы могли пригласить председателей областных советов и провести заседание совещательного консультативного совета по вопросам местного самоуправления”, – сказал спикер (*Трибуна (www.tribuna.com.ua). – 2009. – 1.06*).

***

Чергове перенесення розгляду Закону “Про референдум” ніяк не пов’язане з останніми заявами Президента України В. Ющенко. Про це на брифінгу пресі заявив Голова ВР В. Литвин.

За його словами, Президент має право ініціювати референдум. “Закон “Про

референдум” – це довгограюче питання. Воно вже тричі переноситься у зв’язку з тим, що не узгоджується ряд позицій при підготовці до розгляду цього документа... Тому було запропоновано його розглядати у четвер, а не у вівторок”, – сказав В. Литвин.

Стосовно низки інших неузгоджених питань, то, на переконання спікера, протиріччя “більшою мірою лежать не у правовій, а в політичній площині” (*Західна інформаційна корпорація (www.zik.com.ua). – 2009. – 1.06*).

***

БЮТ і Партія регіонів запрошують до “великої коаліції” інші фракції парламенту. Про це йшлося у виступах “регіонала” Д. Табачника та лідера фракції БЮТ І. Кириленка з трибуни парламенту у вівторок, 2 червня.

Так, Д. Табачник заявив, що під “великою коаліцією” він має на увазі “не лише двофракційне утворення, як стверджують політичні аутсайтери, які ліплять усім ярлики змовників”.

“Безумовно, Партія регіонів і БЮТ як фракції, що мають конституційну більшість голосів, повинні взяти на себе головну відповідальність перед виборцями, перед країною за подолання кризи і створення ефективної коаліції та уряду. Але до такої коаліції треба долучити й інші фракції Верховної Ради”, – сказав він.

“Для нас головна проблема – не повноваження Президента і Прем’єра. На наше переконання, наріжним каменем стабільного розвитку України має стати перерозподіл влади між центром і регіонами на користь останніх. У цьому суть наших конституційних пропозицій”, – додав І. Кириленко.

“Шановні друзі, заспокойтеся. Не узурпацію БЮТ і його лідер Ю. Тимошенко замислили, а нарешті спільними зусиллями політичних сил та органів влади усіх рівнів навести порядок у країні і впевнено будувати велике майбутнє. Приєднуйтеся і не бійтеся”, – заявив він (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2009. – 2.09*).

***

Одразу після створення широкої коаліції Президент В. Ющенко видасть Указ про проведення дострокових парламентських і президентських виборів, заявляє член фракції БЮТ С. Міщенко.

Про це депутат заявив в інтерв’ю журналістам у Верховній Раді у вівторок, 2 червня.

С. Міщенко зазначив, що, за його інформацією, обидва укази вже підготовлені Секретаріатом глави держави.

“Перший указ лежить про дострокові парламентські вибори, а другий – про дострокові президентські вибори. Як тільки це об’єднання буде – на завтра ви побачите ці укази. І тоді нам треба буде подавати в КС”, – заявив депутат (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2009. – 2.09*).

***

Блок Литвина не буде приєднуватися до коаліції Партії регіонів та БЮТ, якщо вона буде створена, оскільки процес приєднання не подобається Голові ВР та лідеру блоку свого імені В. Литвину. Про це він заявив на брифінгу пресі після засідання погоджувальної ради ВР.

А ось, чи братиме участь Блок Литвина у формуванні нової коаліції, то тут В. Литвин сказав: „Поживемо – побачимо”.

Також він пояснив журналістам, чому формування широкої коаліції, на його думку, допустиме: „Я бачу, що відбувається сьогодні в країні. Я бачу, що відбувається сьогодні у стінах Верховної Ради. Тому вважаю, що має бути спільна відповідальність”.

На думку В. Литвина, якщо в роботі ВР не буде наведено лад, то на неї „можна буде вішати великий замок”.

Чи буде створена коаліція, про яку сьогодні так багато говорять, за словами В. Литвина, залежить від домовленостей (*Західна інформаційна корпорація (www.zik.com.ua). – 2009. – 1.06).*

***

Продление полномочий парламента шестого созыва до 2014 г. может привести к изоляции Украины. Об этом заявил Председатель Верховной Рады В. Литвин, комментируя возможность внесения изменений в Конституцию, которыми будет предусматриваться продление срока работы нынешнего состава Верховной Рады до 2014 г.

„Если есть стремление изолировать страну, то, очевидно, нужно принимать соответствующие решения”, – сказал спикер, отметив, что украинцы „все терпят, но за пределами страны положительной оценки подобные новшества не получат”.

При этом В. Литвин отказался сделать прогноз относительно вероятности создания коалиции в составе БЮТ и Партии регионов уже на этой неделе (*Вся-Правда (vsyapravda.com). – 2009. – 1.06).*

***

Верховна Рада України має добрі почуття до корейського народу і „позитивно налаштована на поглиблення українсько-корейських відносин”. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Литвин під час зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Корея в Україні Пак Ро-Бьокком.

Керівник українського парламенту висловив сподівання, що „буде знайдено можливість вибудувати співпрацю не лише на рівні парламентів, а й у галузі освіти, науки, розвитку технологій та економічній сфері”. „Незважаючи на відстань, є багато спільних точок дотику у наших відносинах”, – зазначив він. В. Литвин запевнив, що з боку українського парламенту не буде жодних затримок

із ратифікацією двосторонніх документів, які стосуватимуться подальшого розвитку співпраці.

Посол підкреслив, що діяльність парламентських груп дружби відіграє важливу роль у розвитку дружніх зв'язків як між парламентами обох країн, так і в інших сферах життя. Він нагадав, що майже 40 студентів з України проходять щороку стажування за програмами освітнього обміну.

Під час зустрічі сторони обмінялися запрошеннями відвідати парламенти Кореї й України у зручний для спікерів час (*Портал ВР (portal.rada.gov.ua)*. – 2009. – 1.06).

***

Верховной Раде предлагают продлить срок работы временной следственной комиссии (ВСК) по вопросам проверки деятельности Национального банка Украины (НБУ) в период финансового кризиса на шесть месяцев – до 18 декабря 2009 г.

„Определить срок деятельности временной следственной комиссии – один год (с 18 декабря 2008 г. – Ред)”, – говорится в обнародованном на веб-сайте парламента проекте постановления парламента, который зарегистрирован 29 мая (№ 4582).

Инициатором постановления выступил глава ВСК Ю. Полунеев (фракция „Блок Юлии Тимошенко”).

Согласно пояснительной записке к проекту документа, продлить работу ВСК необходимо с учетом продолжающегося глобального финансового кризиса и наличия ряда острых проблем в банковской системе страны. Кроме того, согласно записке, работа ВСК необходима, поскольку процесс рекапитализации украинской банковской системы будет требовать от Нацбанка прозрачных и эффективных действий.

В документе упоминается, что ранее парламент признал недостаточность усилий НБУ для обеспечения стабильности гривни (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*. – 2009. – 2.06).

***

В Верховной Раде зарегистрирован проект постановления об увольнении с должности министра юстиции Н. Онищука. Об этом сообщает пресс-служба парламента.

Проект постановления внес народный депутат от Компартии Украины И. Калетник (*Вовремя.info (www.vovremya.info)*. – 2009. – 1.02).

***

Коалиции между БЮТ и Партией регионов не будет. Об этом заявил вице-спикер Верховной Рады, депутат от БЮТ Н. Томенко.

„Могу точно сказать, что коалиции между БЮТ и Партией регионов не будет.

Необходимо договариваться в формате не только конституционного большинства, но и максимального политического консенсуса”, – заявил Н. Томенко, комментируя информацию СМИ о том, что Ю. Тимошенко и В. Янукович предварительно согласовали проект „Великого договора”, который предусматривает создание широкой коалиции между их силами, а также текст новой Конституции.

Н. Томенко по поводу новой коалиции также отметил, что на этой неделе будет актуальным разговор относительно такого объединения. Но, сказал Н. Томенко, появление подписанного документа возможно только при условии, если на такое общее сотрудничество согласятся, как минимум, БЮТ, Блок Литвина, значительная часть „Нашей Украины – Народной самообороны” и Партия регионов (*Трибуна (www.tribuna.com.ua). – 2009. – 1.06*).

***

БЮТ просит перенести на следующую парламентскую неделю рассмотрение антикризисной программы правительства. С таким предложением выступил председатель фракции БЮТ в Верховной Раде И. Кириленко в ходе согласительного совета. По мнению И. Кириленко, антикризисная программа нуждается в доработке. “Есть более десятка важных законопроектов, принять которые нужно безотлагательно, а времени не хватает. Мы предлагаем перенести на следующую пленарную неделю антикризисную программу правительства, мы еще ее дошлифовываем, у нас есть еще возможности для ее усовершенствования в связи с совещаниями, которые проводились и теми обстоятельствами, которые сегодня есть”, – отметил И. Кириленко. В свою очередь Председатель ВР В. Литвин согласился с этим предложением. “Я думаю, можно поддержать перенос рассмотрения антикризисной программы на следующую неделю”, – сказал В. Литвин (*Трибуна (www.tribuna.com.ua). – 2009. – 1.06*).

***

Народный депутат В. Коновалюк (фракция Партии регионов) объявил о создании в Верховной Раде межфракционного депутатского объединения “Дело чести”.

“Мы видим сегодня тотальный развал, деградацию власти и понимаем, что именно люди в погонах способны встать на защиту, выступить консолидирующей силой для того, чтобы в какой-то степени избежать более серьезных последствий”, – заявил В. Коновалюк.

По его словам, в объединение вошли 14 народных депутатов, и официально о его создании он намерен объявить в Верховной Раде во время парламентских слушаний по проблемам ветеранов, которые состоятся в среду, 3 июня.

По его словам, основным направлением деятельности объединения “Дело чести” является обеспечение первоочередных реформ, принятие неотложных мер

по стабилизации в украинской армии, а также усиление контроля и борьба с коррупцией должностных лиц Министерства обороны Украины (*Эксперт-центр (www.expert.org.ua). – 2009. – 1.06).*

***

Кабинет Министров предлагает Верховной Раде сократить перечень льгот депутатов парламента.

Об этом говорится в законопроекте 4574 “О внесении изменений в Закон “О статусе народного депутата Украины”, зарегистрированном в Верховной Раде 29 мая.

В частности, проектом предлагается лишить народных избранников права на общеобязательное государственное страхование за счет государственного бюджета, а также права на получение бесплатных путевок на санаторно-курортное лечение (при сохранении бесплатного медобслуживания).

Кроме этого, проектом предлагается сократить срок на выплату бывшим депутатам финансовой помощи в случае, если они не смогут трудоустроиться (от одного года до одного месяца).

Экс-депутатов также предлагается лишить права на обеспечение путевками для лечения.

В пояснительной записке к проекту отмечается, что принятие законопроекта поможет только в 2009 г. сэкономить 9,7 млн грн (*ПершоДжерело (www.jerelo.com.ua). – 2009. – 1.06).*

***

Глава Комитета ВР по вопросам нацбезопасности и обороны А. Гриценко считает, что решение относительно отставки Ю. Еханурова с должности министра обороны парламентариям следует принять уже в текущий четверг.

По словам А. Гриценко, на данный момент в парламенте зарегистрирован уже второй проект постановления относительно увольнения Ю. Еханурова на основании материалов ГлавКРУ.

В связи с этим он предложил профильному комитету (по вопросам госстроительства) принять решение по этому поводу для того, чтобы уже в четверг вопрос был рассмотрен в сессионном зале (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua). – 2009. – 1.06).*

***

Фракция Партии регионов требует заслушать в Верховной Раде информацию и. о. министра иностранных дел В. Хандогия по поводу ситуации, сложившейся с получением виз украинцами.

Об этом на заседании Согласительного совета ВР заявил первый заместитель лидера фракции Партии регионов А. Ефремов.

„Та ситуація, котра склалась в посольствах при отриманні віз українцями, являється просто дискримінаційною”, – сказав він. При цьому, по словам А. Ефремова, деякі посольства збільшують кількість тих документів, котрі повинні бути подані українцями для отримання візи. „Дело уже доходить до глупостей”, – сказав він.

А. Ефремов висказав думку, що Україна повинна застосувати адекватні заходи і розглянути питання про введення плати за в'їзд в Україну. В свою чергу Голова Верховної Ради В. Литвин відзначив, що парламент звернеться до Міністерства іноземних справ з проханням надати всю необхідну інформацію по цьому питанню (*Вовремя.info (www.vovremya.info)*. – 2009. – 1.06).

***

Поліція регіонів не планує брати участь в створенні широкого коаліційного блоку з БЮТ, заявив заступник голови фракції Політичної партії регіонів А. Ефремов.

„Ми ніяких рішень по створенню нової коаліції на сьогоднішній день не приймали”, – сказав „регіонал”.

В той же час А. Ефремов заверив, що його політична сила веде переговори з усіма парламентськими фракціями щодо створення коаліції, а його колега по фракції Ю. Мирошниченко заявив, що „регіонали” проголосують за антикризову програму Кабміна тільки в разі входу в її склад коаліції (*Корреспондент.net (korrespondent.net)*. – 2009. – 2.06).

***

Компартія наполягає на одночасному проведенні виборів президента і референдуму щодо НАТО. Про це заявив на погоджувальній раді лідер КПУ П. Симоненко.

Він нагадав, що у Верховній Раді вже зареєстровано проект постанови щодо призначення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою стосовно членства України в НАТО та участі у ЄП.

„Треба прийняти постанову і одночасно з виборами Президента провести референдум щодо НАТО. Треба поставити крапку в цьому питанні, бо Верховна Рада виражає інтереси виборців, а вони зібрали понад 4,5 млн підписів і Конституційний Суд своїм рішенням зобов'язав Президента оприлюднити ініціативу громадян і проголосити всеукраїнський референдум за народною ініціативою”, – підкреслив лідер комуністів (*Офіційний сайт Коммунистической партии Украины (www.kpu.net.ua)*. – 2009. – 1.06).

***

Конституційний Суд визнав неконституційним узгодження Комітетом Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю й корупцією призначення й звільнення керівництва управлінь з боротьби з корупцією й

оразлочинністю Служби безпеки України й Міністерства внутрішніх справ.

Таке рішення суду оголосив його голова А. Стрижак (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2009. – 2.09).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Ющенко вместе с супругой К. Ющенко в рамках официального визита в Ватикан посетил могилу Папы Римского Иоанна Павла II в гротах Собора Святого Петра.

В. Ющенко и К. Ющенко возложили цветы к могиле Папы Римского Иоанна Павла II.

В Соборе Святого Петра Президент и его супруга также осмотрели мозаичные медальоны с изображением святых князя Владимира и княгини Ольги, которые принесли христианство из Византии в Киевскую Русь (сделаны к 1000-летию Крещения Киевской Руси) (*Вовремя.info* (www.vovremya.info). – 2009. – 1.06).

***

Кабинет Министров Украины разрешил Государственной налоговой администрации предоставить НАК „Нефтегаз Украины” рассрочку по уплате сумм налоговых обязательств с налога на прибыль, которые возникают в 2009 г., сроком на 60 месяцев на условиях налогового кредита. Об этом говорится в правительственном распоряжении от 13 мая 2009 г., которым правительство одобрило соответствующее предложение Минтопэнерго Украины.

Так, „Нефтегаз” обязан будет платить свои рассроченные обязательства равными долями, начиная с июня 2009 г., с возможностью переноса сроков уплаты с 2009 г. на 2010 г. с учетом экономического обоснования компании (*Вовремя.info* (www.vovremya.info). – 2009. – 1.06).

***

Секретариат Президента Украины начал отчитываться о выполнении инициатив главы государства В. Ющенко, в том числе изложенных в его предвыборной Программе „Десять шагов навстречу людям”.

В частности, на брифинге руководитель Главной службы социально-экономического развития Секретариата Президента Р. Жуковский отчитался о выполнении социальных инициатив главы государства в сфере поддержки детей и материнства.

Он отметил, что за время президентства В. Ющенко по его инициативе государство осуществило ряд важных шагов в сфере защиты детства.

Р. Жуковский отметил, что раньше эта тема финансировалась по остаточному

принципу, а за время президентства В. Ющенко подходы изменились. Он назвал ряд позитивных достижений и изменений в сфере поддержки детей и материнства (*Вся-Правда (vsyapravda.com)*). – 2009. – 1.06).

***

Как информируют СМИ, ссылаясь на источники в Секретариате главы государства, ради того, чтобы помешать созданию коалиции БЮТ и Партии регионов, а также внесению изменений в Конституцию, наступлению на демократию и возможному введению “диктатуры двух”, Президент Украины может добровольно сложить свои полномочия.

По словам источника, В. Ющенко категорически настроен помешать данному союзу и намерен пойти на крайние меры. “В случае досрочного прекращения полномочий Президента, в 90-дневный срок, согласно Конституции, должны будут состояться прямые выборы Президента”, – отметил источник.

Ранее В. Ющенко заявил, что настоящей целью создания новой коалиции является внесение изменений в Конституцию Украины, в частности, отмена прямых выборов Президента (*Вовремя.info (www.vovremya.info)*). – 2009. – 2.06).

***

Украина и Россия согласовали порядок поэтапного оформления результатов инвентаризации земельных участков, переданных в пользование Черноморскому флоту РФ.

Об этом сообщил на брифинге руководитель пресс-службы МИД Украины В. Кирилыч, информируя об итогах заседания рабочей группы по вопросам инвентаризации земельных участков и государственного имущества Украины, переданных в пользование ЧФ РФ.

В. Кирилыч отметил, что достигнута договоренность о заполнении и передаче украинской стороне таблиц недвижимости по мере поэтапного согласования российской стороной материалов инвентаризации земельных участков.

По словам пресс-секретаря МИД Украины, полная инвентаризация земельных участков, объектов и государственного имущества Украины, переданных российской стороне для временного использования Черноморским флотом РФ на территории Украины, позволит определить площадь и количество объектов, которые должны использоваться российской стороной в соответствии с базовыми соглашениями (*Версии.com (www.versii.com)*). – 2009. – 1.06).

***

У Президента Украины В. Ющенко пока нет оснований для роспуска Верховной Рады. Об этом заявил заместитель главы Секретариата Президента И. Попов, отвечая на вопрос, распустит ли В. Ющенко парламент в случае возможного внесения изменений в Конституцию коалицией БЮТ и Партии регионов.

„Пока что этот вариант не является основным, и мы не должны гадать на кофейной гуще. Пока парламент работает, и нет оснований для роспуска парламента, если парламент сам создаст эти основания – будем применять план „Б”, – отметил он.

Комментируя заявление В. Ющенко о возможном назначении референдума для принятия предложенных им изменений в Конституции, И. Попов сказал: „Это может быть вынесение полного текста Конституции или вынесение отдельных положений, о которых мы более всего дискутируем” (*ProUA (www.proua.com)*). – 2009. – 2.06).

***

Экспертно-аналитический совет по вопросам участия государства в капитализации банков 1 июня одобрил выделение госпомощи в сумме 9,4 млрд грн трем банкам, наиболее нуждающимся в финансовом оздоровлении, – Укргазбанк, Родовид Банк и банк „Киев”.

Инвестиции правительства в капитал Родовид Банка составят 2,8 млрд грн, в банк „Киев” – 3,4 млрд. В обмен на это в собственность государства перейдет 99,9 % акций каждого из банков. Укргазбанк получит 3,2 млрд грн, к государству перейдет 84 % акций финансового финучреждения. Кроме того, в ближайшие дни в Укргазбанк будет введена временная администрация (*ProUA (www.proua.com)*). – 2009. – 2.06).

***

В связи со значительным колебанием валютного курса Кабинет Министров привязал размер суточных командировочных расходов для работников предприятий, учреждений и организаций к курсу доллара.

Отныне для работников предприятий, учреждений и организаций предельные нормы суточных расходов при командировке за границу определены не в фиксированной в гривнях сумме (как было раньше), а в сумме в гривнях, которая в эквиваленте по официальному курсу гривни к доллару США не будет превышать 50 долл. США, – максимальной нормы суточных расходов, установленной для государственных служащих в зависимости от страны командирования (соответственно 40 долл. США, 27,5 и 17,5 долл. США – при включении соответственно расходов на одноразовое, двухразовое или трехразовое питание в счета на оплату стоимости проживания в гостиницах).

Как сообщает министерство, это предоставит право предприятиям, учреждениям и организациям относить сумму суточных расходов при отправлении их работников за границу в состав валовых расходов в пределах установленных предельных норм суточных (*ProUA (www.proua.com)*). – 2009. – 2.06).

***

Министр юстиции Н. Онищук отрицает обвинение в коррупционных злоупотреблениях в деятельности Минюста, комментируя объяснительную записку к проекту постановления об увольнении министра юстиции, который зарегистрировали депутаты от Компартии.

Он согласен прийти в парламент и “в деталях отчитаться о своей деятельности”. В том числе, что касается финансово хозяйственной деятельности, которая „прежде чем бросаться такими обвинениями, должна быть проверена и направлена в правоохранительные органы”(NEWSru.ua (rus.newsru.ua). – 2009. – 2.06).

ПОЛІТИКА

Создание широкой коалиции с участием БЮТ, БЛ, части НУ – НС и ПР на длительный период стабилизирует социально-политическую и экономическую ситуацию в стране и одновременно с этим нанесет сокрушительный удар по виртуальным политическим проектам. Так прокомментировал последствия создания широкой коалиции директор Агентства моделирования ситуаций (АМС) В. Бала.

„Широкая коалиция без сомнения станет стабилизирующим фактором как для экономики, так и для социального благополучия. Как минимум, мы получим достаточно сильную власть, не обеспокоенную постоянными дрязгами и ненужной конфронтацией элит. Главным последствием создания такой коалиции будет снятие с повестки дня проблемы разделения страны и создание единых, понятных всем правил политической коммуникации. Этот шаг, несмотря на свою идеологическую противоречивость, будет наиболее эффективным в условиях кризиса. При этом можно с высокой степенью вероятности говорить о неминуемом поражении всех виртуальных политических проектов, ориентированных на одну личность и на короткий период. В частности, проект А. Яценюка может превратиться в мыльный пузырь, не дойдя до президентских и парламентских выборов”, – отмечает эксперт.

По мнению В. Балы, общественный резонанс создания широкой коалиции не будет резким и крайне негативным, а со временем общество вообще перестанет вспоминать идеологическую сторону этого объединения (*Вовремя.info* (www.vovremya.info). – 2009. – 1.06).

***

Эксперты Института Горшенина считают, что информация о создании широкой коалиции при участии Блока Юлии Тимошенко и Партии регионов это “политический блеф”.

Как сообщил директор Института Горшенина К. Бондаренко, основным результатом SWOT-анализа ситуации, проведенного сегодня Институтом Горшенина, стало заявление о том, что коалиция между ПР и БЮТ не состоится.

По словам К. Бондаренко, „после проведенного мозгового штурма и детального анализа сообщений СМИ за последний месяц мы пришли к выводу, что в случае с информацией о новом коалиционном соглашении мы имеем дело с политическим блефом и тщательно разработанной PR-кампанией”.

Эксперт отметил, что бросаются в глаза несколько моментов: “Ю. Тимошенко вряд ли похожа на политического филантропа, чтобы дарить В. Ющенко или А. Яценюку такого рода электоральный подарок – ведь создание коалиции существенно умножает их рейтинги. Не похож на филантропа и В. Янукович – ведь создание коалиции будет означать не только внутренний раскол в Партии регионов, но и то, что партией, по сути, с этого момента будет руководить Юлия Владимировна. Фактор Януковича будет надёжно похоронен”.

К. Бондаренко также обратил внимание на проблему консолидации 300 депутатских голосов. „Не факт, что эта коалиция будет способна набрать конституционное большинство, – заявил директор Института Горшенина. – Здесь, скорее, сработает принцип „сиропа”: стакан сахара и стакан воды не дадут в сумме двух стаканов сиропа. Точно так же нельзя говорить и об арифметическом объединении БЮТ и ПР – внутри фракций существуют свои группы диссидентов, и они довольно влиятельны”.

По словам К. Бондаренко, проведя анализ, эксперты Института Горшенина сделали выводы о том, что информация о широкой коалиции говорит, в частности, о попытках некоторых кандидатов в Президенты создать видимость угрозы и мобилизовать общественность на борьбу в защиту демократии и повысить свой рейтинг (понижив при этом рейтинги Ю. Тимошенко и В. Януковича); о попытке Ю. Тимошенко подыграть этим политикам и одновременно информационно объявить „шах” В. Ющенко; о попытке некоторых политиков внутри Партии регионов одержать верх над „собратьями” и решить внутривнутрипартийные проблемы (*Вся-Правда (vsiypravda.com)*). – 2009. – 1.06).

***

Лидер „Фронта перемен” А. Яценюк заявил, что Партия регионов и БЮТ проводят переговоры о создании коалиции “по полной программе” и согласовали проект Конституции, который “делит страну на двоих”.

По словам А. Яценюка, лидер Партии регионов В. Янукович и Премьер-министр, лидер БЮТ Ю. Тимошенко “обсуждают совместный союз...”. При этом А. Яценюк отметил, что “главный вопрос в том, будет ли кампания?”

По его словам, еще в сентябре был согласован проект Конституции, “который у меня, как у спикера, был на столе”. Он подчеркнул, что в проекте предусматривалось поделить “страну на двоих”, а также “перенести выборы Президента в парламент, отсрочить выборы в парламент и местные советы, –

абсолютно понятный комплект, африканская демократия”.

А. Яценюк подчеркнул, что “если этот шаг Януковича и Тимошенко удастся, „тогда наконец-то в стране появится жесткая оппозиция, которая не позволит отобрать у украинского народа право – наверное, одно из последних прав – прямые выборы Президента”.

В то же время лидер Фронта перемен отметил что, если выборы состоятся, то необходимо будет усилить полномочия Президента (*Вовремя.info (www.vovremya.info). – 2009. – 2.06).*

***

Основна причина, чому переговори Партії регіонів і БЮТ кожного разу зривалися – це низький рівень довіри до партнерів. На сьогодні рівень довіри між ПР і БЮТ не змінився, але часу, який необхідний для проведення всіх необхідних конституційних змін, практично не залишилось. Тому починати цей процес треба вже цього тижня. І саме брак часу може стимулювати їх ризикнути і піти на домовленість. Про це повідомив директор Центру політичних досліджень і конфліктології М. Погребинський.

За його словами, сьогодні є серйозні підстави очікувати утворення коаліції Партії регіонів і БЮТ, оскільки вже є попередньо погоджений лідерами договір. Тому це не просто чутки. Але немає гарантії, що переговори і цього разу не закінчатся нічим. Поки про це публічно не заявлять представники фракцій, доти можна говорити лише про ймовірну коаліцію.

На думку М. Погребинського, в утворенні коаліції БЮТ і Партії регіонів зацікавлена не лише Москва, а й Брюссель і Вашингтон, оскільки всі зацікавлені в тому, щоб в Україні була відповідальна влада, з якою можна було б домовлятися (*Західна інформаційна корпорація (www.zik.com.ua). – 2009. – 1.06).*

***

Украинская народная партия заявляет о решительном противодействии намерениям Блока Юлии Тимошенко и Партии регионов отменить всенародные выборы Президента. Об этом подчеркивается в заявлении УНП.

“Конституционный строй – в опасности вследствие активных переговоров о персональном распределении власти между Тимошенко и Януковичем, которые с мая начали непосредственные политические контакты. Все политические силы фракции “Наша Украина – Народная самооборона” должны собраться в Верховной Раде в полном составе для обсуждения угроз, которые несут государственности сепаратные переговоры БЮТ и Партии регионов”, – говорится в заявлении за подписью лидера УНП Ю. Костенко.

Украинская народная партия напоминает, что “все изменения в Конституцию Украины должны проводиться в соответствии с требованиями действующего Основного закона”.

По мнению членов УНП, “распределение власти между лидерами двух

политических мегаблоков, которые представляют интересы крупного капитала, приведут к пренебрежению интересов широкой общественности украинцев: интеллигенции, крестьян, малых и средних предпринимателей, рабочих”.

Партия заверяет, что будет “требовать от Президента Украины провести всеукраинский референдум о целесообразности изменений в Конституцию и обратиться к Венецианской комиссии, которая является правовым экспертным органом ЕС” (*NEWSru.ua (rus.newsru.ua)*. – 2009. – 1.06).

ЕКОНОМІКА

Угледобывающие предприятия Украины, по оперативным данным, в январе – мае 2009 г. сократили добычу рядового угля на 10,3 %, или на 3,45 млн т, – до 30,018 млн т по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Об этом сообщили в Министерстве угольной промышленности Украины.

Добыча коксующегося угля за пять месяцев т. г. сократилась на 14,5 %, или 1,751 млн т, – до 10,321 млн т, энергетического – снизилась на 7,9 %, или на 1,699 млн т, – до 19,697 млн т.

При этом добыча угля в мае увеличилась на 4,4 %, или на 249 тыс. т, – до 5,874 млн т по сравнению с апрелем т. г. По сравнению с маем 2008 г. добыча угля сократилась на 10 %, или на 657 тыс. т.

Угледобывающие предприятия сферы управления Минуглепрома в январе – мае 2009 г. перевыполнили установленное министерством плановое задание по добыче угля на 4 %, или на 625,071 тыс. т, в том числе по добыче коксующегося угля – на 6,4 % (на 242,2 тыс. т), энергетического – на 3,2 % (на 382,9 тыс. т) (*Вовремя.info (www.vovremya.info)*. – 2009. – 1.06).

***

Государственное предприятие внешнеэкономической деятельности “Укринтерэнерго” возобновило экспортные поставки электроэнергии в адрес компании-энерготрейдера Zomar S.A. (Польша). Об этом сообщил директор “Укринтерэнерго” В. Бондаренко.

Мощность поставок в Польшу, по словам руководителя компании, составляет около 100 МВт.

“Поставки возобновлены. Нарращивание объемов экспорта обеспечит увеличение загрузки отечественных электростанций”, – сказал он.

По словам В. Бондаренко, цена экспортируемой в Польшу электроэнергии превышает цену электроэнергии на оптовом рынке (ОРЭ) и будет пересматриваться ежемесячно исходя из формулы, учитывающей прогнозную оптовую рыночную цену, а также повышающий коэффициент (*Вовремя.info (www.vovremya.info)*. – 2009. – 1.06).

***

Апелляционный хозяйственный суд г. Киев вынес решение, которым обязал учредителей принять меры по ликвидации в установленном порядке ЗАО „УкрГазЭнерго“.

Об этом сообщили в пресс-службе УСДП со ссылкой на слова первого заместителя министра юстиции Е. Корнийчука.

Решением суда признано недействительным решение учредительного собрания основателей „УкрГазЭнерго” от 2 февраля 2006 г., решение общего собрания акционеров от 28 апреля 2007 г., устав компании, утвержденный решением учредительного собрания основателей, изменения в уставе, утвержденные решением собрания акционеров от 28 апреля 2007 г.

Также признана недействительной государственная регистрация „УкрГазЭнерго”. Согласно решению суда компания должна быть закрыта путем ликвидации. В то же время суд отказал в создании ликвидационной комиссии (*Эксперт-центр (www.expert.org.ua). – 2009. – 1.06).*

***

Российская компания „Газпром” перейдет на 100-процентную предоплату, если 7 июня Украина не оплатит российский газ, заявил министр энергетики РФ С. Шматко на брифинге по итогам заседания президиума правительства.

„Я думаю, что „Газпром” будет последовательно реализовывать те положения, записанные в своих контрактах, которые предполагают переход на 100-процентную предоплату российского газа”, – сказал С. Шматко, отвечая на вопрос о действиях российской стороны в случае отсутствия оплаты до 7 июня украинской стороной российского газа.

Также Россия обратилась к МВФ с просьбой изучить ситуацию по платежеспособности Украины за газ. Об этом сообщил вице-премьер – министр финансов РФ А. Кудрин на брифинге в Москве. „Мы попросили Международный валютный фонд дополнительно изучить ситуацию по внешним платежам Украины за газ, это, по сути, исполнение торгово-платежного баланса”, – заявил А. Кудрин (*Вовремя.info (www.vovremya.info). – 2009. – 1.06).*

***

Фонд государственного имущества Украины (ФГИУ) получил от приватизации в январе – мае т. г. 493 млн грн, что составляет 5,8 % годового плана. Об этом сообщили в ФГИУ.

Поступления от аренды по итогам января – мая т. г. составили 290 млн грн, за этот же период перечислено 347,8 млн грн дивидендов.

В Государственном бюджете Украины на 2009 г. поступления от приватизации предусмотрены в размере 8 млрд 501 млн грн, от аренды –

555,5 млн грн, дивидендов – 297,8 млн грн (*УРА-Информ (ura-inform.com)*). – 2009. – 2.06).

***

За пять месяцев текущего года в государственный бюджет-2009 поступило 79,2 млрд грн, что составляет 104,6 % от плана. Об этом сообщила председатель Государственного казначейства Т. Слюз.

По ее словам, в мае в бюджет поступило 17,15 млрд грн, что составляет 106,3 % от плана. В том числе в общий бюджет поступило 13,7 млрд грн, а в специальный – 3,4 млрд грн.

„Выполнение бюджета в мае происходило сложно, как и в предыдущие месяцы, однако удалось выполнить план”, – сказала Т. Слюз. В то же время она обратила внимание на то, что в мае было только 18 рабочих дней (*ProUA (www.proua.com)*). – 2009. – 2.06).

***

1 июня состоялся второй этап повышения железнодорожных тарифов во внутреннем сообщении в рамках приказа Министерства транспорта и связи Украины о повышении тарифов в 2009 г. – в плацкартных вагонах – на 4,7 %, в купейных и СВ – на 7,4 % (Вся-Правда (vsyapravda.com)). – 2009. – 1.06).